

Aan
de gemeenteraad

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Datum 30 januari 2018
Ons kenmerk STD/2006340
Begrotingsprogramma Milieu en duurzaamheid
Bijlage(n) 3
Betreft RAADSINFORMATIE inzake dossier Chemours en DuPont

Contactpersoon
E. Hoff
T (078) 770 4837
E e.hoff@dordrecht.nl

Samenvatting

Door middel van deze brief informeren wij uw raad over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont.

Inleiding

Uw raad wordt door ons periodiek geïnformeerd over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont. De laatste raadsinformatiebrief over dit onderwerp dateert van 3 oktober 2017 (RIS-nummer 2031187). Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de ontwikkelingen sindsdien.

Doelstelling

Door middel van deze raadsinformatiebrief stellen wij uw raad in de gelegenheid kennis te nemen van de laatste stand van zaken van het dossier Chemours en DuPont. Wij richten ons in dit dossier op het zoveel mogelijk terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen en het ontwikkelen van kennis over dergelijke stoffen, waar nodig door het uitvoeren van onderzoeken. Dit doen we in het belang van een gezonde leefomgeving voor onze inwoners en het voorkomen van dit soort situaties in de toekomst.

Stand van zaken/de feiten

Overzicht van tussentijds doorgestuurde documenten

In de raadsinformatiebrief van 3 oktober 2017 hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken op dit dossier. In de tussentijd zijn de volgende documenten ter informatie doorgestuurd aan uw commissie Fysieke Leefomgeving:

- de brief van de staatssecretaris van IenM aan de Tweede Kamer van 3 oktober 2017 over de invulling van toezeggingen in het kamerdebat van 21 augustus over blootstelling aan gevaarlijke stoffen;
- het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid van 3 oktober 2017 over de formaldehyde emissie bij Dupont in augustus 2016;
- de brief van de staatssecretaris van IenM aan de Tweede Kamer van 17 oktober 2017 met de beantwoording van vragen van D66 en GroenLinks over de regeling bloedtesten;
- de brief van de staatssecretaris van IenM aan de Tweede Kamer van 24 oktober 2017 met de beantwoording van vragen van de SP over bodemverontreiniging met GenX;
- de brief van gedeputeerden Vermeulen en Janssen aan Provinciale Staten van 27 oktober 2017 over recente ontwikkelingen met betrekking tot Chemours en DuPont;
- de brief van de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer van 20 november 2017 over het RIVM-onderzoek naar GenX in drinkwater;

Datum 30 januari 2018

Ons kenmerk STD/2006340

- het RIVM-rapport Risicoduiding en vóórkomen van FRD-903 in drinkwater en drinkwaterbronnen bij een selectie van drinkwaterwinningen in Nederland van november 2017;
- de brief van gedeputeerden Vermeulen en Janssen aan Provinciale Staten van 20 november 2017 over het RIVM-onderzoek naar GenX in drinkwater;
- de brief van de minister van IenW aan de Tweede Kamer van 24 november 2017 over mogelijke andere GenX-bronnen;
- de brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen aan Provinciale Staten van 13 december 2017 met de aanbieding van het RIVM-vervolgonderzoek PFOA;
- het RIVM-rapport Nadere analyse bronnen van PFOA van november 2017;
- de brief van de staatssecretaris van IenW aan de Tweede Kamer van 15 december 2017 met de beantwoording van het schriftelijk overleg over de regeling voor bloedtesten;

Per brief van 10 oktober 2017 (RIS-nummer 2036196) hebben wij uw raad geïnformeerd over de regeling bloedtesten die wij op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben uitgevoerd.

Met de brieven van 14 november 2017 (RIS-nummer 2059869) en 5 december 2017 (RIS-nummer) hebben wij artikel 40 vragen beantwoord van GroenLinks en de fractie Greve over de regeling bloedtesten.

Regeling bloedtesten

Naar aanleiding van een motie van de Tweede Kamer heeft de staatssecretaris van IenM de drie gemeenten verzocht om een regeling voor bloedtesten vast te stellen en uit te voeren. We hebben uw raad hierover in de brief van 10 oktober 2017 (RIS-nummer 2036196) geïnformeerd. Over de regeling zijn vragen gesteld, onder meer vanuit uw raad en vanuit de Tweede Kamer. U bent over de vragen en de beantwoording geïnformeerd.

In november hebben de drie gemeenten op verzoek van de staatssecretaris de regeling met één maand verlengd tot en met 20 december 2017 om daarmee meer mensen de mogelijkheid te geven om een bloedtest aan te vragen. Half januari 2018 waren de volgende cijfers beschikbaar:

	aanvragen	afwijzingen	toewijzingen	in behandeling
Dordrecht	516	314	202	0
Papendrecht	385	128	252	5
Sliedrecht	635	77	556	2
Totaal	1.536	519	1.010	7

Bij de behandeling van de laatste zaken kunnen de cijfers nog een klein beetje wijzigen.

Verreweg de meeste afwijzingen betreffen mensen die niet binnen het contourgebied wonen of hebben gewoond. Begin januari hadden 16 mensen bezwaar ingediend tegen de afwijzing, waarvan 14 in Dordrecht. De bezwaarschriften worden behandeld door het Juridisch Kenniscentrum van het SCD. Voor de meer recente besluiten loopt de bezwaretermijn nog.

Vervolgonderzoek PFOA

Op 13 december 2017 is het vervolgonderzoek van het RIVM naar mogelijke blootstellingsroutes bij omwonenden met hogere PFOA-waarden gepubliceerd. Uit het onderzoek blijkt dat er geen duidelijke verklaringen voor de hogere waarden kunnen worden gegeven, anders dan dat deze mensen langdurig en dichtbij de fabriek hebben gewoond. Het onderzoek was een vervolg op het steekproef

Datum 30 januari 2018
Ons kenmerk STD/2006340

bloedonderzoek dat in maart 2017 is gepubliceerd. Daarbij werd bij 18 van de 382 deelnemers een bloedwaarde vastgesteld van 21 nanogram per milliliter bloedserum of hoger. Het doel van het vervolgonderzoek was om mogelijke verklaringen te vinden voor de hogere bloedwaarden. Naast het langdurig wonen dichtbij de fabriek zijn die niet duidelijk naar voren gekomen. Een andere mogelijke oorzaak is de snelheid waarmee het lichaam PFOA uit het bloed verwijdt. PFOA blijft lang in het lichaam aanwezig. Bekend is dat de halfwaardetijd van PFOA gemiddeld genomen ongeveer 4 jaar is, maar dat er grote individuele verschillen bestaan, variërend van 1,5 – 9 jaar.

Het is nog onduidelijk of het eten van producten uit eigen (moes)tuin een bijdrage kan leveren aan de hogere bloedwaarden. Dit wordt onderzocht in het moestuinonderzoek.

Bodemverontreiniging

In de brief van 3 oktober 2017 hebben we uw raad geïnformeerd over het moestuinonderzoek dat het RIVM uitvoert. Dordrecht is hiervoor opdrachtgever, mede namens de andere betrokken overheden. De verwachting was dat we eind 2017 van het RIVM een tussenrapportage zouden ontvangen met de uitslagen en een eerste duiding daarvan. Het RIVM heeft echter meer tijd nodig voor de verwerking van de uitslagen. De tussenrapportage komt in februari 2018 beschikbaar. In het voorjaar volgt de eindrapportage. Het doel van het onderzoek is te achterhalen hoeveel GenX en PFOA er in groente en fruit zit en in hoeverre mensen met een moestuin in de buurt van Chemours groente en fruit daaruit veilig kunnen eten.

In de brief van 3 oktober 2017 hebben we uw raad ook gemeld dat er verder onderzoek nodig is naar de verontreiniging van grond en grondwater in de wijde omgeving van het bedrijf. Dat onderzoek loopt en wordt uitgevoerd door Arcadis. Dordrecht is hiervoor de opdrachtgever, de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Papendrecht, Sliedrecht, Molenwaard, Hendrik-Ido-Ambacht, Alblisserdam, Hardinxveld-Giessendam, Zwijndrecht en Giessenlanden betalen mee aan het onderzoek. Het doel van het onderzoek is om voldoende gegevens te verzamelen om verontreinigingscontouren te kunnen maken en een achtergrondwaarde te bepalen. Daarmee kan onder meer hergebruiksbeleid worden geformuleerd. De kosten van dit onderzoek bedragen in totaal € 130.000,-, waarvan € 34.000,- voor Dordrecht.

Tot slot hebben we uw raad in de brief van 3 oktober 2017 gemeld dat er per direct beperkingen zijn bij het hergebruik van grond uit het met PFOA verontreinigde gebied. Daarbij hebben we uw raad gemeld dat er op korte termijn een voorstel zou volgen voor een beleidskader dat duidelijk maakt hoe met grondverzet om te gaan. De Omgevingsdienst heeft hiervoor een handreiking opgesteld, in samenwerking met de betrokken gemeenten, de provincie Zuid-Holland en de Dienst Gezondheid en Jeugd. Deze handreiking is bijgevoegd. Hoofddlijn is dat met PFOA en GenX verontreinigde grond niet mag worden verspreid naar buiten de zone waar dit reeds voorkomt. Voor toepassing van grond binnen de zone zijn regels opgesteld. Als er geen concrete toepassingslocatie beschikbaar is kan de grond in depots worden opgeslagen in afwachting van toekomstige toepassingsmogelijkheden. Kleine partijen grond van bijvoorbeeld hoveniers of aannemers kunnen naar enkele regionale grondbanken worden gebracht. Voor burgers geldt net als voorheen dat kleine hoeveelheden grond kunnen worden afgegeven bij de gemeentewerven. Deze handreiking past binnen bestaande wettelijke kaders en gemeentelijk beleid, er is om die reden geen voorstel aan uw raad voorgelegd.

Datum 30 januari 2018
Ons kenmerk STD/2006340

Over de handreiking is door gemeente en Omgevingsdienst intern en extern uitgebreid gecommuniceerd. Meer dan 100 marktpartijen zijn rechtstreeks benaderd door OZHZ. Daarnaast zijn onder meer website en social media ingezet.

GenX in (drink)water

Op 20 november 2017 heeft de minister van Infrastructuur en Milieu de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van een RIVM-onderzoek naar de aanwezigheid van GenX-stoffen in het drinkwater in Nederland. Het onderzoek maakt duidelijk dat GenX vóórkomt in het drinkwater van Evides, Oasen en Dunea. De gevonden waarden liggen in alle gevallen ruim (een factor 5 tot 15) onder de door het RIVM bepaalde richtwaarde voor GenX in drinkwater. Dit onderzoek betreft een momentopname, maar de drinkwaterbedrijven hebben aangegeven het drinkwater te blijven monitoren op GenX.

De aanwezigheid van GenX in het drinkwater van Evides en Dunea was niet eenduidig te verklaren. Evides gebruikt naast grondwater ook Maaswater als bron om drinkwater van te maken voor Dordrecht. Uit onderzoeken bleek een verhoogde waarde GenX aanwezig te zijn in de monding van de Dieze bij de Maas. Hierdoor rees het vermoeden dat er ook in Brabant lozingsbronnen van GenX aanwezig zijn. In nader onderzoek is GenX gemeten in rioolwaterzuiveringen bij Eindhoven en Aarle-Rixtel. De betreffende waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven, Omgevingsdienst en Rijkswaterstaat zijn onderzoek hiernaar gestart. In een brief van 16 januari 2018 informeert de minister van IenW de Tweede Kamer over de eerste uitkomsten en vervolgacties. Deze brief is bijgevoegd. In de brief wordt ook bericht over GenX en PFOA in de bodem, zoals dat in onze regio speelt. Daarbij wordt ook aangegeven dat er beperkingen zijn bij het hergebruik van met PFOA verontreinigde grond. De informatie die daarbij gegeven wordt over depots is niet volledig. Wij verwijzen u hiervoor naar bovenstaande tekst over de bodemverontreiniging en de bijgevoegde handreiking.

Rapport Onderzoeksraad voor Veiligheid

Op 3 oktober 2017 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid het rapport over de lekkage van formaldehyde bij DuPont in augustus 2016 gepubliceerd. In augustus 2016 kwam er 2.730 kg formaldehyde vrij bij één van de fabrieken van DuPont. Het bedrijf kwam hier pas laat achter en informeerde de betrokken overheden pas enkele weken later over het incident en de omvang. Het college heeft destijds de directies van beide bedrijven hier stevig op aangesproken. De Onderzoeksraad heeft onderzocht hoe het voorval zich heeft kunnen voordoen en wat hiervan geleerd kan worden. De Onderzoeksraad concludeert onder meer dat DuPont niet bedacht en voorbereid was op dit specifieke ongevalsscenario en dat onvoldoende onderzocht is of het onderliggende probleem was verholpen (waardoor de emissie lang kon doorgaan). Eerder heeft DuPont op last van de provincie al maatregelen genomen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen dan wel beter te beheersen.

Vergunningen

Zoals eerder aan uw raad gemeld heeft de provincie met beide bedrijven afgesproken dat er eind maart 2018 complete aanvragen liggen voor een revisievergunning. De drie gemeenten worden door de DCMR hierbij betrokken met de mogelijkheid om advies in te brengen. Wij schakelen het adviesbureau MOB in om ons hierbij te ondersteunen.

Datum 30 januari 2018
Ons kenmerk STD/2006340

De beroepsprocedure tegen het besluit van de provincie van 21 april 2017 om de uitstooteisen voor GenX-stoffen aan te scherpen loopt nog. De aanscherping is wel van kracht. Zowel drinkwaterbedrijf Oasen als Chemours zelf hebben beroep ingesteld, wel tegen verschillende onderdelen van de aanscherping. De rechtbank heeft laten weten dat de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak is ingeschakeld om advies uit te brengen aan de rechtbank. De behandeling bij de rechtbank wordt niet voor het tweede kwartaal 2018 verwacht.

De proef van Chemours met koolstofbedden loopt nog. Chemours heeft eerder al laten weten dat zij verwachten de uitstoot van GenX-stoffen naar water met zeker 75% verder te kunnen verminderen. De resultaten worden meegenomen in de aanvraag voor de revisievergunning. Wij vinden dit een stap in de goede richting en wij rekenen erop dat er zo snel mogelijk een permanente installatie komt om de uitstoot van GenX fors te verminderen.

Overige onderzoeken

Het onderzoek van het OM naar het omgaan met gevaarlijke stoffen bij de bedrijven in het verleden loopt nog.

In Europees verband werken Duitsland en Nederland (RIVM) samen aan een stofevaluatie van FRD-903, de belangrijkste GenX-stof. De uitkomsten hiervan worden in het voorjaar van 2018 verwacht. In opdracht van het ministerie van IenW werkt het RIVM ook aan het opstellen van een lijst van potentieel zeer zorgwekkende stoffen.

Beeld uit de wijk

De Burenraad is geïnstalleerd en heeft, na enkele interne vergaderingen, een eerste openbare vergadering gehad op 12 december 2017 waarbij bewoners van Staart-Oost en de wijkmanager aanwezig waren. Het verslag van deze vergadering is bijgevoegd. In januari en februari worden twee inloopbijeenkomsten georganiseerd, op 18 januari in de Merwelanden en op 8 februari in de centrale bibliotheek. De samenstelling van de Burenraad is nog onevenwichtig, slechts één burenradslid komt uit Sliedrecht. Dit is een aandachtspunt voor de Burenraad.

De wijkmanager heeft regelmatig contact met de wijkvereniging Merwedepolder en met de partners in de wijk (wijkagenten, maatschappelijk werk, woningcorporatie, Merwelanden, scholen). Het initiatief om E-wheels in de wijk Staart te introduceren is niet aangeslagen. De maatschappelijk ondernemer zag onvoldoende draagvlak.

Kosten en dekking

De lopende onderzoeken waaraan wij meebetalen betreffen het moestuinonderzoek (bijdrage Dordrecht € 30.000,-) en het regionale bodemonderzoek (bijdrage Dordrecht € 34.000,-). Deze kosten komen ten laste van het programma Milieu en Duurzaamheid.

Duurzaamheid

Directe aanleiding voor dit dossier is onze zorg voor de gezondheid en veiligheid in de (ruime) omgeving rond Chemours en DuPont. Wij willen de gezondheid en veiligheid duurzaam garanderen en richten ons onder meer op het zoveel als mogelijk terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen door de bedrijven, het ontwikkelen van kennis over schadelijke stoffen, het waar nodig uitvoeren van onderzoek naar blootstelling in het verleden en het zo mogelijk voorkomen van dit soort situaties in de toekomst.

Datum 30 januari 2018

Ons kenmerk STD/2006340

Communicatie en inclusief beleid

Ook in de afgelopen periode hebben wij bij diverse gelegenheden de problematiek en vervolgstappen besproken met de betrokken overheden en met de directies van beide bedrijven. Onze inzet blijft gericht op het in gesprek blijven met beide bedrijven, de betrokken overheden en de wijk.

Via www.dordrecht.nl/pfoa blijven wij alle informatie over dit dossier publiceren. Daarnaast zetten we ook diverse andere gemeentelijke kanalen in, zoals Gemeentenuws en social media. Op onderwerpen informeren we doelgroepen rechtstreeks, bijvoorbeeld bewoners van het contourgebied over de regeling bloedtesten en marktpartijen over de handreiking voor grondverzet van PFOA-houdende grond.

Wij blijven uw raad de komende periode eenmaal per kwartaal informeren over de stand van zaken op dit dossier. Wanneer er tussentijds informatie komt, sturen wij dit door aan de leden van de commissie Fysieke Leefomgeving.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

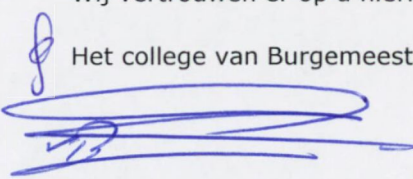
Hierboven is bij de diverse lopende trajecten de planning (voor zover bekend) aangegeven.

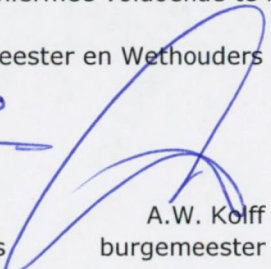
Bijlagen

1. Handreiking toepassing van PFOA houdende grond Drechtsteden e.o., Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, 3 november 2017;
2. Brief van de minister van IenW aan de Tweede Kamer van 16 januari 2018 over de stand van zaken GenX;
3. Verslag vergadering Burenraad DuPont en Chemours, 12 december 2017.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders

M. van Brouwershaven
loco-gemeentesecretaris

A.W. Kolff
burgemeester